

מדיניות ממשלת נתניהו בהתנחלויות, 2009-2012

מדיניות מכוונת לחסימת הפתרון של שתי מדינות לשני עמים

ממשלת נתניהו החלה את כהונתה ב-31 במרץ, 2009. מאז שנבחרה, המדיניות שבחרה והמעשים שנקטה מוכיחים כוונה ברורה לחתור באופן שיטתי נגד פתרון של שתי מדינות:

- בניה, מכרזים, אישורי בניה, ותכנון תכניות לבניה עתידית בהתנחלויות הנמצאות עמוק בתוך הגדה המערבית, מזרח לתוואי המאושר של גדר ההפרדה;
- מספר שיא של מכרזים ואישורי תכניות בהתנחלויות במזרח ירושלים;
- בניה, מכרזים, ואישור תכניות במקומות בעייתיים במיוחד מבחינת הסיכוי להסדר שלום עתידי;
- אימוץ מדיניות רשמית המעדיפה "הכשרה" של בנייה בלתי חוקית בהתנחלויות, שמובילה לפריחה של בניה בלתי חוקית, הקמת מאחזים חדשים ואף להקמת התנחלויות חדשות, לראשונה מאז ראשית שנות ה-90.
- העדפה במימון עבור מתנחלים והתנחלויות, כולל מימון פרויקטים שמטרתם לחזק את התמיכה בהתנחלויות בקרב ישראלים.

פרק א': התחלות בניה בהתנחלויות

המיקום של הבניה בהתנחלויות מספר הרבה על הכוונות של ממשלת ישראל. בניגוד לאמונה הרווחת, תחת נתניהו כמעט 40% מהתחלות הבנייה היו בהתנחלויות מבודדות, הנמצאות מזרח לתוואי המאושר של גדר ההפרדה ולא ב-"גושי ההתנחלויות". מדובר בשינוי מהותי במדיניות לעומת שנים קודמות, שבהן רק כ-20% מהבניה בהתנחלויות נעשו בהתנחלויות ממזרח לגדר.

תחת ממשלת נתניהו, החלה בניה של 6,867 יחידות דיור בהתנחלויות, מתוכן:

- 2622 יח"ד (38.2%) בהתנחלויות מבודדות ממזרח לתוואי המאושר של מכשול ההפרדה,
- 2217 יח"ד (32.3%) בהתנחלויות ממערב למכשול ההפרדה הבנוי
- 2028 יח"ד (29.5%) בין המכשול הבנוי והתוואי המתכונן של הגדר

פרק ב': פירסום מכרזים בהתנחלויות

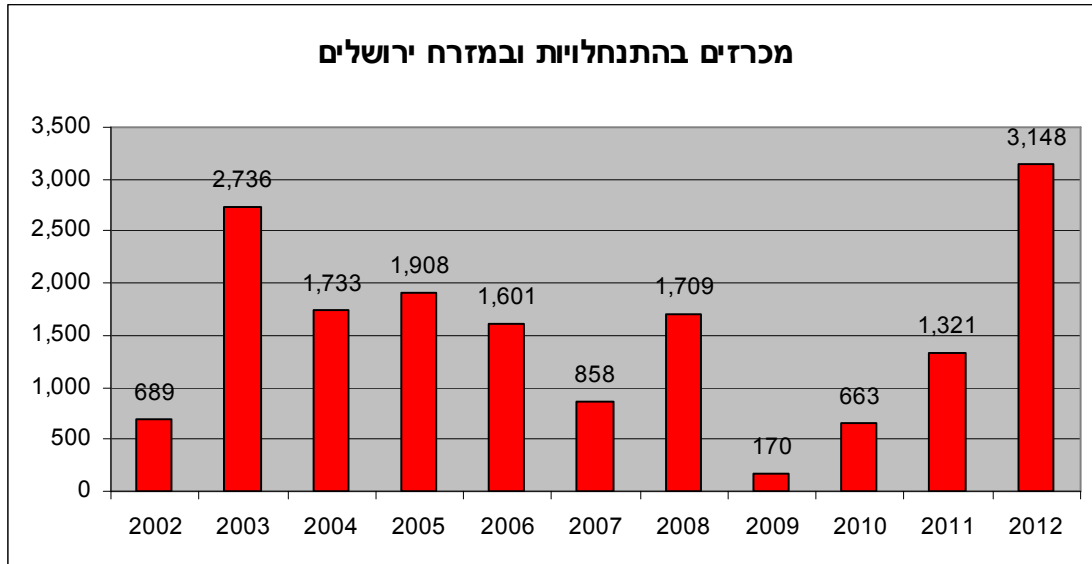
המכרזים – קריאות להצעות מחיר עבור הזכות לבנות פרויקטים ולמכרם – מעידים על כוונותיה ארוכות הטווח של הממשלה. בשנתיים הראשונות לכהונתה, ממשלת נתניהו כמעט ולא הנפיקה מכרזים, בעיקר אודות ללחץ חיצוני בתחילת כהונתו הראשונה של ממשל אובמה שהובילה לעשרת חודשי "הקפאה". לעומת זאת, בשנתיים האחרונות של הממשלה, היא הנפיקה **מספר שיא של מכרזים – מספר שמחק באופן אפקטיבי את השפעות ההקפאה ושיוביל לכמות בניה אדירה בהתנחלויות בשנים הקרבות.** בסך הכל, בין ה-31 למארס, 2009, וינואר 2013, ממשלת נתניהו הנפיקה מכרזים לבניית 5302 יח"ד בהתנחלויות ובמזרח ירושלים. חלק ניכר מאותם מכרזים התמקדו בהתנחלויות דוגמת אפרת ואריאל, אשר הרחבתן פוגעת במיוחד באפשרות של השגת פתרון שתי המדינות.

- בשנתיים הראשונות של ממשלת נתניהו פורסמו מכרזים ל-833 יח"ד במזרח ירושלים ואף לא מכרז אחד בהתנחלויות בגדה המערבית.
- בשנתיים האחרונות של ממשלת נתניהו, לאחר תום "ההקפאה", פתחה ממשלת נתניהו במבול של מכרזים בהתנחלויות ובמזרח ירושלים עם 4,469 יח"ד.
- נוסף על כך, בשבועות האחרונים בלבד, ממשלת נתניהו הודיעה כי בכוונתה להנפיק מכרזים עבור 3,000 יח"ד נוספות בהתנחלויות
- כמו כן, משרד הבינוי והשיכון פרסם רשימת מכרזים אשר יונפקו בקרוב ושכוללים 1,216 יח"ד בהתנחלויות ובמזרח ירושלים.

מכרזים באזורים רגישים: השימוש שעשתה ממשלת נתניהו בהתנחלויות על מנת לחתור נגד פתרון שתי המדינות ניכר לא רק בכמות של המכרזים, אלא גם במיקומם. מאמצים מיוחדים הושקעו על מנת להאיץ מכרזים באזורים רגישים, כדוגמת אריאל ואפרת, אשר הרחבתן היא בעייתית במיוחד עבור כל הסכם של שתי מדינות:

- באריאל הונפקו מכרזים עבור 363 יח"ד, וכמו כן דווח על כוונה לפרסם מכרזים עבור 750 יח"ד נוספות (כחלק מ-3,000 יח"ד שהוצהרו ע"י הממשלה לאחר ההצבעה באו"ם מנובמבר 2012). אלו מספרים מאוד משמעותיים עבור אריאל, התנחלות שלא התפתחה הרבה בעשור האחרון (מ-16,000 מתנחלים בשנת 2000 ועד 17,000 בשנת 2010). אריאל היא התנחלות שנויה במחלוקת באופן מיוחד שכן היא ממוקמת בדיוק באמצע צפון הגדה המערבית. סיפוחה לישראל תחלק את צפון הגדה למתחמים מבודדים ומנותקים זה מזה.
- באפרת, הונפקו מכרזים עבור 287 יח"ד, ואילו 167 יח"ד צפויים להיות מונפקים בשבועות הקרובים. המכרזים כוללים הרחבה של אפרת צפונה ובניית מבני קבע לשני מאחזים אשר יהפכו לשכונות חדשות של אפרת (גבעת הדגן וגבעת התמר). כמו כן, שר הביטחון אישר הקמה של חווה חקלאית מצפון מזרח לאפרת באזור "גבעת עיטם". ההרחבה של אפרת היא סכנה רצינית

לפתרון שתי המדינות. אפרת נמצאת ממזרח לכביש הראשי המוביל דרומה מבית לחם. סיפוחה של אפרת לישראל תנתק את כל דרום הגדה המערבית מבית לחם וממרכז וצפון הגדה.

פרק 3 – אישור בניה ותכנון בהתנחלויות

כוונת ארוכות טווח של הממשלה ניכרות במדיניות שלה בכל הנוגע לקידום תוכניות בניה בהתנחלויות. ממשלת נתניהו קידמה תכניות ללפחות 8,207 יח"ד בהתנחלויות, כולל אלפי יח"ד בהתנחלויות מבודדות. אישורים אלו סוללים את הדרך לעליה תלולה בבניה בהתנחלויות בשנים הבאות. ממשלת נתניהו גם קידמה תכניות, והודיעה על כוונתה להאיץ תכניות, עבור בניה מאסיבית בהתנחלויות במזרח ירושלים וכן ב-E-1.

מתוך 8730 יח"ד דיור (לפחות) אשר קודמו ואושרו בשלבים שונים תחת ממשלת נתניהו,

- 2751 יח"ד (31.5%) בהתנחלויות ממזרח לתוואי המתוכנן של גדר הפרדה,
- 4757 יח"ד (54.5%) בהתנחלויות הממוקמות בין הגדר הבנויה לבין התוואי המתוכנן שלה
- 1220 יח"ד (14%) בהתנחלויות ממערב לגדר הפרדה, כפי שהיא בנויה עכשיו.

בנוסף, ישנם דיווחים כי שר הבטחון אישר את ההרחבה של ההתנחלות בית רומנו, בלב העיר חברון. הערה: מכיוון שאישורי שר הביטחון אינם שקופים לציבור, המידע שלנו מבוסס על מעקב אחר הודעות רשמיות שמתפרסמות במקומות שונים ובשלבים שונים.

פרק 4: אישור התנחלויות חדשות

במשך מעל 2 עשורים, כאשר נשאלו על רצינותם ביחס לתהליך השלום, ראשי ממשלה קודמים הדגישו את מחוייבות ישראל שלא להקים התנחלויות חדשות. ממשלת נתניהו היא הראשונה מאז ממשלת יצחק שמיר (ראשית שנות ה-90) להפר את ההתחייבות הזו ולהקים התנחלויות חדשות בגדה המערבית ובמזרח ירושלים. ממשלת נתניהו גם הודיעה על כוונתה להאיץ את הקמת ההתנחלות השנייה במחלוקת ב-E-1.

התנחלויות חדשות על ידי הכשרת מאחזים: ממשלת נתניהו הקימה **10 התנחלויות חדשות בגדה המערבית** על ידי מדיניות של "הכשרת" מאחזים בלתי חוקיים. 4 מאחזים הוכרזו באופן רשמי כהתנחלויות (סנסנה, ברוכין, רחלים ונופי נחמיה) ו-6 נוספים אושרו כ"שכונות" של התנחלויות קיימות (טל מנשה, שבות רחל, מצפה אשתמוע, גבעת סלעית, אלמתן, וההתנחלות החדשה עבור מגרון).

התנחלות חדשה על ידי אישור כ"שכונה" חדשה: ממשלת נתניהו אישרה את הקמתה של התנחלות חדשה בשם "לשם", כשכונה של ההתנחלות הקיימת עלי זהב, הממוקמת בקרבת העיר הפלסטינים סלפית. בעוד שבעלי זהב צביון חילוני, ההתנחלות לשם, הממוקמת במרחק של 500 מטר מההתנחלות החילונית עלי זהב, תהיה התנחלות דתית. 85 יח"ד נמצאות כעת בשלב מתקדם של בניה בהתנחלות החדשה.

התנחלות חדשה דרך הסכמה לפעולות של מתנחלים בחברון: ממשלת נתניהו אישרה את ההקמה של התנחלות חדשה בעיר חברון ע"י הענקת אישור עבור המתנחלים לרכוש נכס שנוי במחלוקת בעיר (נכון להיום, בית המשפט מונע את כניסת המתנחלים לבית עד להכרעה בערעור של הפלסטינים). הבית, אם יאוויש, יהווה התנחלות ראשונה בחברון מאז שנות ה-80.

התנחלויות חדשות דרך הסכמה שבשתיקה לבניה בלתי חוקית: בכך שאינה עושה כל פעולה על מנת לעצור מבעד המתנחלים, ממשלת נתניהו מעניקה בפועל אישור להקמת 4 מאחזים בלתי חוקיים חדשים. אלו המאחזים הראשונים שהוקמו מאז 2005: נחלי טל (צפון מערבית לרמאללה), צופים צפון (צפונית לקלקיליה), נחלת יוסף (באזור שכם), וגבעה 573 (מזרח לאיתמר, 1.5 קילומטר מזרח למאחז גבעה 777). פרט לצופים צפון, כל המאחזים ממוקמים בעומק הגדה המערבית, ממזרח למכשול הפרדה בנוסף, מתנחלים חידשו את נוכחותם באתר ההתנחלות "חומש", התנחלות מצפון לשכם אשר פונתה כחלק מתכנית ההתנתקות מיולי 2005. האתר מאויש בתלמידי ישיבה, וממשלת נתניהו, בכך שאינה אוכפת את החוק, מאפשרת בפועל את קיומה של התנחלות חדשה באתר – בעומק הגדה המערבית, ממזרח לגדר הפרדה.

התנחלויות ושכונות חדשות בתוך ומסביב לירושלים: בסוף 2012, ממשלת נתניהו הודיעה כי היא תאיץ את התכנון והאישור של אתר E-1, התנחלות גדולה וחדשה (לפחות 3,426 יח"ד) ממזרח לירושלים. כמו כן, בפעם הראשונה מאז הקמת הר חומה בשנת 1997, אושרה הקמתה של גבעת המטוס, שכונה חדשה במזרח ירושלים, במקום רגיש במיוחד שעלול למנוע אפשרות של בירה פלסטינית במזרח ירושלים, ולמעשה את האפשרות לפתרון של שתי מדינות.

פרק 5: בניה בלתי חוקית של מתנחלים

עוד דרך למדוד את כוונת ממשלת ישראל בנוגע להתנחלויות היא ביחס כלפי בניה בלתי חוקית של מתנחלים, בייחוד בנוגע לבניה שנמצאת בעומק הגדה ומחוץ ל"גושי ההתנחלויות". במשך שנים, ממשלות ישראל חזרו על התחייבותן לשמירת החוק ועל כוונתיהן לעמוד במחויבותן (כולל ב"מפת הדרכים") לפינוי מאחזים בלתי חוקיים ולעצירת בנייה בלתי חוקית של מתנחלים. ממשלת נתניהו הלכה במצח נחושה בכיוון שונה על ידי אימוץ מדיניות רשמית אשר מביעה תמיכה באופן מופרש בבניה בלתי חוקית. הממשלה הצהירה כי אין לה כל כוונה לאכוף את החוק על ההתנחלויות אלא אם תחוייב לעשות כן על ידי בית המשפט. בכך ניתן למתנחלים אור ירוק להקים עובדות בשטח כפי ראות עיניהם, ללא אישור ממשלה בניגוד להליכים הדמוקרטיים.

ב-28 בפברואר, 2011, הצהירה ממשלת נתניהו לבג"צ על מדיניות רשמית חדשה בנוגע לבנייה הבלתי חוקית של המתנחלים, לפיה הממשלה תשאף להכשיר, היכן שניתן, כל בנייה בלתי חוקית של מתנחלים. הבנייה הבלתי חוקית היחידה שלא ניתן להכשירה היא בניה אשר בתי המשפט בישראל מכירים בכך שנעשתה על אדמות פרטיות בבעלות של פלסטינים. את הבנייה הזאת התחייבה הממשלה לפנות. כתוצאה מכך הבנייה הבלתי חוקית במאחזים ובהתנחלויות פרוחה:

- 911 יח"ד (13.3% מסך הבניה בהתנחלויות) נבנו במאחזים בלתי חוקיים. חצי מתוכם (456 יח"ד) נבנו בתור מבני קבע והיתר כמבנים יבילים.
- מעל שלושה רבעים (77%) מסך הבניה הבלתי חוקית במאחזים נבנו במאחזים הנמצאים ממזרח לתוואי המתוכנן של מכשול הפרדה.
- מתנחלים אף המשיכו בניה במאחזים אשר עתידם נמצאים תחת דיון בבג"צ, והממשלה נמנעה מלאכוף את החוק נגדם (לדוגמה, מעלה רחבעם, עמונה ומצפה כרמים).

פרק 6: תכנון ובנייה במזרח ירושלים

בניה במזרח ירושלים היא עניין רגיש עבור כל ממשלה בישראל. הפעולות שנקטה ממשלת נתניהו, בתמיכתה בהרחבת ההתנחלויות במזרח ירושלים, מתעלים על כל ממשלה שקדמה לה ובכל מימד. בחודשים האחרונים, ממשלת נתניהו פתחה את שעריה למבול של אישורי בנייה ותכנון של בניה במזרח ירושלים. המיקום של חלק ניכר מהבניה שאושרה - באזורים רגישים במיוחד בשל השפעתם על האפשרות להשיג פתרון ישים בעתיד של הסכם שלום עבור שתי מדינות - שולחת מסר ברור כי ממשלת נתניהו משתמשת באופן מכוון באישורי בניה במזרח ירושלים כדי לחתור תחת פתרון שתי המדינות.

ממשלת נתניהו קידמה תכניות בניה במזרח ירושלים באופן חסר תקדים:

- אישורי תכניות: תחת ממשלת נתניהו, 10,031 יח"ד במזרח ירושלים אושרו למתן תוקף ב-27 תכניות שונות. אישור למתן תוקף הינו השלב האחרון הנדרש על מנת להשלים את תכנון של פרויקט.
- מכרזים: ממשלת נתניהו הנפיקה מכרזים עבור 3,531 יח"ד בהר חומה, רמות, פסגת זאב, ונווה יעקב.

תכניות באזורים רגישים במיוחד:

- שכונה חדשה – גבעת המטוס: ממשלת נתניהו אישרה את הבניה של שכונה חדשה במזרח ירושלים, גבעת המטוס, הכוללת 2,610 יח"ד. זו תהיה השכונה הראשונה שתקום במזרח ירושלים מאז שהוקמה הר חומה בשנת 1997, על ידי ממשלת נתניהו הראשונה. לאור מיקומה, בניה בגבעת המטוס תהפוך את פתרון שתי המדינות לקשה הרבה יותר בהקשר של גבולות ירושלים.
- הרחבה של הר חומה: ממשלת נתניהו אישרה בניה של שכונת התנחלות חדשה בהר חומה ג', עם 983 יח"ד על גבעה מדרום מזרח להר חומה. מכרזים עבור הבניה של כל השכונה הונפקו באופן מידי לאחר שהתכנית קיבלה מתן תוקף. הר חומה ג' היא הרחבה משמעותית של הר חומה – התנחלות אשר מטרתה המפורשת היא לחסום את מזרח ירושלים מדרום הגדה המערבית. בכל המשאים ומתנים הקודמים, הפלסטינים סירבו לכך שישראל תשמור על הר חומה, הן מכיוון שההתנחלות מונעת פיתוח עתידי של ירושלים הפלסטינית, והן מכיוון שהוקמה לאחר שהחל תהליך השלום.

ממשלת נתניהו שיתפה פעולה עם ארגוני מתנחלים המתמקדים בירושלים על מנת לאפשר את הרחבת הנוכחות של המתנחלים בתוך שכונות פלסטיניות במזרח ירושלים. בניגוד לפעילות עבר של מתנחלים בשכונות פלסטיניות שהתמקדו בדרך כלל ברכישת מבנים קיימים, תחת ממשלת נתניהו הצליחו המתנחלים להקים מתחמי בניה עם עשרות יחידות דיור בתוך שכונות פלסטיניות. למשל:

- בית אורות, על הר זיתים, 24 יח"ד (כמעט והושלם)
- מלון שפרד, בשייח ג'ארה, 22 יח"ד

- ראס אלעמוד, 62 יח"ד (בנוסף ל-50 יח"ד אשר נבנו בשנת 2003)
 - ראס אלעמוד, 17 יח"ד אשר נבנו בתחנת משטרה הישנה ושמוכנות לאכלוס (חלק מהדירות כבר נמכרו למתנחלים אשר צפויים לעבור לתוכן בקרוב)
 - בנוסף, מתנחלים נכנסו לשני בתים בבית חנינא, שני בתים בג'בל מוכבר, לבית גדול בתוך הרובע המוסלמי בעיר העתיקה, ולבית בא-טור.
- על אף שכל אלו היו פרי של יוזמות פרטיות, לממשלת נתניהו יש את היכולת למנוע אותן אך בוחרת שלא.
- בנוסף, שיתפה ממשלת נתניהו פעולה עם ארגוני מתנחלים המתמקדים בירושלים על מנת לאפשר העמקת השליטה של המתנחלים בתוך השכונות הפלסטיניות במזרח ירושלים.

פרק 7: מימון עבור התנחלויות

ממשלת נתניהו התנהלה בתקופה של תהפוכות בתוך ישראל, אשר התמקדו בנושאי צדק חברתי ועניינים כלכליים חברתיים. באותה תקופה, הממשלה הראתה מעט אהדה עבור דרישותיהם של אזרחיה אשר מתגוררים בתוך הקו הירוק, לצד נדיבות יוצאת מגדר הרגיל עבור המתנחלים. על פי משרד האוצר עבור הלמ"ס, ממשלת נתניהו העניקה לפחות 3.7 מיליארד ש"ח במימון עודף עבור ההתנחלויות – מימון אשר לא היה מושקע אילולא המתנחלים היו חיים בתוך ישראל פרופר.

- סך התמיכה בהתנחלויות:** על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (למ"ס), בין 2009 ו-2011, ההשקעה בהתנחלויות גדלה בלפחות 38%:
- 2009: 760.7 מיליון ש"ח
 - 2010: 817.5 מיליון ש"ח
 - 2011: 1.1 מיליארד ש"ח
 - 2012: 1.1 מיליארד ש"ח (הערכה מינימלית המתבססת על ההוצאות 2011 והצהרות של הממשלה)
 - **בסה"כ, בין 2009-2012: 3.74 מיליארד ש"ח**

ההוצאות העודפות להתנחלויות מורכבות ממענקים שונים הניתנים למתנחלים על ידי משרדי ממשלה שונים אשר ברובם אינם גלויים באופן מפורש בסעיפים התקציביים כמענקים המיועדים במיוחד עבור התנחלויות. זו הסיבה לכך שקיים קושי גדול לאתר ולחשב את סך ההוצאות הניתנות להתנחלויות. חלק מההטבות שניתנות למעקב הן מענקים מיוחדים להתנחלויות שניתנות על ידי משרד הפנים והן מענקים שניתנים עבור תשתיות בקנה מידה גדול בהתנחלויות.

מענקים מיוחדים: מועצות מקומיות בהתנחלויות קיבלו ממשרדי הממשלה **כפול** ממועצות מקומיות בתוך ישראל. על מנת להעדיף את ההתנחלויות, הממשלה המציאה שורה של מענקים הניתנים ע"י משרד הפנים באופן בלעדי להתנחלויות:

- "מענקי ביטחון לאור הקפאת הבנייה": 36 מיליון ש"ח בשנה (זה השם שהממשלה בחרה לתת למענק כ"פיצוי" על הקפאת הבנייה שהתרחשה במשך עשרה חודשים מסוף שנת 2009).
- "מענקים חד פעמיים למועצות יו"ש" – 35 מיליון ש"ח בשנה
- "מענקים להתיישבות צעירה" – 48.271 מיליון ש"ח בשנה
- "תוספת בגין הסכם אוסלו" – 4.849 מיליון ש"ח בשנה

פרוייקטים בקני מידה גדול בתשתיות: ממשלת נתניהו מימנה מספר פרוייקטים בקנה מידה גדול בגדה המערבית אשר מטיבות באופן בלעדי להתנחלויות:

- **כבישים: 750 מיליון ש"ח**. ממשלת נתניהו השקיעה לפחות 750 מיליון ש"ח בבניית כבישים להתנחלויות בגדה המערבית (לא כוללים פרוייקטים שבוצעו דרך המועצות המקומיות).
- **מנהרה בכביש עוקף רמאללה – 100 מיליון ש"ח**. בדצמבר 2012 דווח כי הממשלה אישרה בנייה של מנהרה אשר תאפשר למתנחלי אזור רמאללה לעקוף מפקקי תנועה בכביש העוקף.
- **"מחלף לשום מקום"**. הממשלה השקיעה מיליוני ש"ח על בניית מחלף "השומרני הטוב" אשר מוביל לשום מקום. ההסבר לבניית המחלף הוא כוונה עתידית (שאינה על האג'נדה כעת) לבנות באזור את מכשול הפרדה בעומק הגדה המערבית, דבר אשר יצריך בניית כביש חדש עבור הפלסטינים ושעבורו ישמש המחלף. בינתיים משמש המחלף רק לאוטובוס אחד ביום שעוצר במוזיאון השומרני הטוב בצד הדרך.

פרוייקטים מיוחדים ו"מתנות": בנוסף ל-3.7 מיליון ש"ח, ממשלת נתניהו השתמשה בכספי ציבור על מנת לחתום על פרוייקטים מיוחד ומענקים להתנחלויות כחלק ממזימות פוליטיות שונות:

- **פיצוי עבור מתנחלי מגרון – 70 מיליון ש"ח**. הממשלה תכננה ובנתה שני אתרים אלטרנטיביים עבור המאחז מגרון בעלות של 70 מיליון ש"ח (1.5 מיליון ש"ח בממוצע עבור כל משפחה) אתר אחד, גבעת היקב, התנחלות חדשה אשר משרתת את מתנחלי מגרון, נבנתה בעלות של 34 מיליון ש"ח. במקביל, משרד הבינוי והשיכון בנה תשתיות עבור שכונה חדשה ליד ההתנחלות אדם עבור מתנחלי מגרון, בעלות של לפחות 33 מיליון ש"ח (המתנחלים בסופו של דבר החליטו לגור בגבעת היקב)
- **פיצוי עבור מתנחלי האולפנה – 80 מיליון ש"ח**. על מנת לקנות פינוי שקט של המתנחלים מגבעת האולפנה, הממשלה בנתה אתר חדש עבור המשפחות המפונות ואף לקחה על עצמה יומרה ראוותנית של פרוייקט ניסור הבתים בעלות של עשרות מיליוני ש"ח. מעבר לכך, הממשלה הסכימה להגדיל את הבונוסים לשיבת בית אל, אשר מוערכים בעשרות מיליוני ש"ח.

"נרמול" ההתנחלויות: ממשלת נתניהו השתמשה בכספי ציבור לחתום על פרויקטים ופעולות אשר

נועדו לקדם הסכמה ציבורית על ההתנחלויות כחלק בלתי נפרד ממדינת ישראל.

- ממשלת נתניהו הכירה באופן רשמי במכללה בהתנחלות אריאל כאוניברסיטה, והעבירה לשם כך 50 מיליון ₪ למכללה.
- ממשלת נתניהו מימנה תכניות לביקורי תלמידים בחברון ובשטחים הכבושים.
- ממשלת נתניהו תקצבה 17 מיליון ש"ח לפיתוח "אתרי מורשת" בשטחים: תל שילה – 5 מיליון ש"ח, הרודיון – 9 מיליון ש"ח, ו"האתר למורשת הציבור החרדי במודיעין עילית" – 3 מיליון ש"ח.

פרק 8: אלימות מתנחלים

תחת ממשלת נתניהו, האלימות של המתנחלים בגדה המערבית ובישראל הגיעה לגבהים חסרי תקדים, בפעולות שכונו "תג מחיר". התקיפות לא היו רק כלפי פלסטינים ורכושם, אלא גם כלפי חיילי צה"ל, משטרת ישראל ומתקני צה"ל. התקפות אלו גם החלו להתרחש בתוך ישראל, ע"י התקפות על פלסטינים במערב ירושלים, ומסגדים וכנסיות ברחבי המדינה. הנושא, אשר כלל גם איומי מוות והתקפות על שלום עכשיו, סוקר, באופן נרחב על ידי התקשורת בתוך ישראל ובעולם. כך גם העובדה שתגובת ממשלת נתניהו היתה, במקרה הטוב, לא יעילה.